

Titulació	Tipus	Curs
Psicologia	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Joan Pujol Tarres

Correu electrònic: joan.pujol@uab.cat

Equip docent

Joan Pujol Tarres

Luz Maria Martinez Martinez

Marisela Montenegro Martinez

Blanca Callen Moreu

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Es recomana haver cursat prèviament les assignatures "*La dimensió social de la persona*" i "*Influència social i grups*".

Aquesta assignatura, juntament amb la de "*Dimensió social de la persona*", de primer, i la de "*Influència social i grups*", de segon, són la base que us prepara per a cursar la menció en *Anàlisi i Intervenció Psicosocial* i per a obtenir els coneixements necessaris sobre la dimensió psicosocial de la persona que és present a totes les mencions de psicologia.

Objectius

En un món marcat per transformacions socials accelerades, desigualtats persistents i noves formes de governança, l'assignatura Psicologia Social del Món Contemporani convida l'estudiantat a conèixer i transformar com es construeixen les subjectivitats, les identitats i les relacions socials des d'una mirada crítica i compromesa amb la justícia social. El curs analitza els mecanismes de poder que configuren la vida quotidiana, les normes socials i les polítiques públiques en quatre blocs de contingut. El primer bloc, Governamentalitat, diversitat i inclusió, introdueix els conceptes de govern de la subjectivitat, disciplina i desig, i seguretat, tot posant en qüestió com les institucions i discursos socials modelen la nostra manera de ser i estar al món. El segon bloc, El govern de la identitat i la (des)igualtat de gènere, se centra en el sistema sexe/gènere com a dispositiu de poder que travessa la salut mental i la violència sistèmica, analitzant com la

psicologia pot contribuir a la transformació social a través d'una mirada interseccional i inclusiva. El tercer bloc, El govern de la ciutadania i la protecció social, aborda les crisis contemporànies de la cura i redefineix el concepte de ciutadania des d'una perspectiva ètica i col·lectiva. Es reflexiona sobre la cura com a pràctica social i política, i es plantegen nous horitzons per a una ciutadania més justa i solidària. El quart bloc, Psicologia de la Intervenció Social, explora diferents eines teòriques i metodològiques a través de les quals s'aborden les necessitats socials i els fenòmens que es consideren com a problemes socials en la contemporaneïtat. A través d'exemples concrets, s'analitza de quina manera Psicologia de la Intervenció aborda les interaccions socials com a nucli d'intervenció cap al benestar i la justícia social.

A partir d'aquestes premisses s'estableixen els següents objectius:

- Analitzar críticament els mecanismes de governamentalitat i el seu impacte en la construcció de la subjectivitat i les relacions socials.
- Comprendre el sistema sexe/gènere com un dispositiu de poder que configura la identitat, la salut mental i la violència sistèmica, adoptant una perspectiva interseccional.
- Conceptualitzar la ciutadania des d'una perspectiva ètica i col·lectiva, i reflexionar sobre el paper de la cura com a pràctica social i política per a una societat més justa.
- Identificar i avaluar eines teòriques i metodològiques de la psicologia de la intervenció social per abordar necessitats i problemes socials contemporanis.
- Aplicar una mirada crítica i compromesa amb la justícia social per qüestionar les normes socials i les polítiques públiques que configuren la vida quotidiana.
- Proposar i argumentar estratègies d'intervenció psicològica que fomentin el benestar i la justícia social.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
- Comunicar-se eficaçment, fent ús dels mitjans apropiats (orals, escrits o audiovisuals), tenint en compte la diversitat i tots aquells elements que puguin facilitar o dificultar la comunicació.
- Escoltar activament per poder obtenir i sintetitzar la informació pertinent i comprendre el contingut.
- Fer revisions sistemàtiques a partir de la consulta de les diferents fonts documentals en psicologia per a recollir, ordenar i classificar dades i materials de recerca.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i apreciar les valoracions externes sobre la pròpia actuació.
- Reconèixer la dimensió social de l'ésser humà, considerant els factors històrics i socioculturals que intervenen en la configuració psicològica humana.
- Treballar en equip.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar i comparar conceptes i processos psicosocials que mostren la dimensió social del comportament individual de la persona.

3. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
4. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
5. Aplicar conceptes i identificar processos psicosocials en l'anàlisi del comportament de la persona en relació amb la seva pertinença a categories socials i al seu context social.
6. Aplicar conceptes i identificar processos psicosocials en l'anàlisi dels elements que faciliten i obstaculitzen la comunicació social.
7. Aplicar de manera crítica, reflexiva i creativa els coneixements, habilitats i valors adquirits.
8. Comunicar de manera inclusiva, evitant un ús sexista o discriminatori del llenguatge.
9. Documentar conceptes i processos psicosocials mitjançant la recerca d'exemples en la vida quotidiana.
10. Exposar públicament l'anàlisi i els resultats de recerques psicosocials.
11. Expressar preguntes i respostes sobre conceptes i processos psicosocials explicats en classe.
12. Identificar les implicacions socials, econòmiques i/o mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
13. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
14. Identificar les principals tècniques de recerca d'informació en fonts documentals de la psicologia social.
15. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
16. Ponderar els riscos i les oportunitats de les propostes de millora tant pròpies com alienes.
17. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
18. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
19. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
20. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i/o mediambientals.
21. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
22. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
23. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
24. Reconèixer i apreciar les valoracions externes sobre la pròpia actuació.
25. Treballar en equip.
26. Utilitzar la informació recollida i classificada amb les tècniques anteriors per a reproduir experiències clàssiques de la recerca psicosocial.
27. Utilitzar les tècniques de recerca d'informació en fonts documentals de la psicologia social per a produir diferents tipus d'informes o monografies científiques.
28. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.
29. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

- Bloc 1: Gubernamentalitat, diversitat i inclusió.
- Bloc 2: El Govern de la Identitat/Subjectivitat i la (Des)Igualtat de Gènere: el Sistema de Gènere.
- Bloc 3: El govern de la ciutadania i la protecció social en el món contemporani.
- Bloc 4: Psicologia de la Intervenció Social.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Anàlisi de casos pràctics (seminaris en grup petit)	24	0,96	9, 10, 11, 21, 22, 23
Classes teòriques	13,5	0,54	2, 5, 6, 11
Tipus: Supervisades			
Tutories	10	0,4	7
Tipus: Autònomes			
Elaboració treballs en grup	25	1	2, 7, 11, 21, 22, 23, 24, 25
Elaboració treballs individuals	12	0,48	2, 7, 23
Estudi	22	0,88	2, 5, 7
Lectura i anàlisi de text	27	1,08	7
Recerca de documentació	14,5	0,58	14, 26, 27

L'assignatura s'imparteix en grups grans i en grups petits.

Les classes en grups grans són classes magistrals (tipus conferència), mentre que els seminaris en grups petits es tracta de classes sobre casos pràctics on predominarà el treball en grup.

Les classes en grups grans es faran en sessions d'1 hora i mitja, una vegada a la setmana, durant 9 setmanes (13,5 hores en total).

Les classes en grups petits es faran en sessions de 2 hores, una vegada a la setmana, durant 12 setmanes (24 hores en total).

Nota: La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació si així ho determinen les autoritats competents. L'equip docent detallarà a través de l'aula moodle o del mitjà de comunicació habitual el format presencial o virtual/online de les diferents activitats dirigides i d'avaluació, tenint en compte les indicacions de la facultat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Ev0 Participació a classes.	5%	0	0	8, 10, 11, 17, 20, 25
Ev1a Informe grupal cas pràctic 1	10%	0	0	2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 20, 22, 23, 25, 27, 28, 29
Ev1b Contribució al fòrum del Cas Pràctic 1	2,5%	0	0	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28

Ev2a Informe grupal cas pràctic 2	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 24, 25, 26, 29
Ev2b Contribució al fòrum del Cas Pràctic 2	2,5%	0	0	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28
Ev3a Informe grupal cas pràctic 3	10%	0	0	1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 28
Ev3b Contribució al fòrum del Cas Pràctic 3	2,5%	0	0	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28
Ev4a Informe grupal cas pràctic 4	10%	0	0	1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 15, 16, 17, 18, 20, 22, 23, 24, 25, 28
Ev4b Contribució al fòrum del Cas Pràctic 4	2,5%	0	0	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28
Ev5 Prova escrita individual tipus test	35%	1	0,04	2, 3, 5, 6, 7, 13
Ev6 Prova escrita individual tipus test	10%	1	0,04	2, 3, 5, 6, 7, 13

Per a superar l'assignatura cal obtenir una nota global igual o superior a 5 (suma de notes proporcional al percentatge de cada evidència d'aprenentatge). S'haurà superat l'assignatura si l'estudiant assoleix una nota global superior a 5 punts.

Es considera les subdivisions d'una evidència part de la mateixa evidència. En aquest sentit, l'assignatura té quatre evidències (Ev1, Ev2, Ev3, Ev4, Ev5, Ev6). Les evidències Ev1-2-3-4 es divideixen en dues sub-evidències. També s'inclou l'evidència Ev0, que proporciona un 5% de la nota si s'ha participat a un 80% de les classes.

NO AVALUABLE: Qui hagi lliurat evidències d'aprenentatge amb un pes de menys del 40% de la qualificació final constarà com a "No evaluable".

Recuperació: Podrà optar l'alumnat que, havent participat en les activitats avaluades amb un pes igual o major a 2/3 de la qualificació total, hagi assolit una nota mínima total de 3,5 i no hagi superat l'assignatura al llarg de l'avaluació continuada. A la prova es podran recuperar les evidències de rendiment insuficient en un format anàleg al presentat durant el procés d'avaluació continuada. La nota màxima que es pot obtenir d'aquesta reavaluació és un 5.

Plagi o còpia: si es detecta en alguna de les entregues (treballs sobre casos pràctics o proves escrites) plagi o còpia, l'avaluació d'aquell treball serà 0, i si té lloc més d'una vegada, l'assignatura serà suspesa.

No es preveu que l'alumnat de 2a o posterior matrícula s'avaluï mitjançant una única prova de síntesi no recuperable.

Taula resum de les evidències, incloent-hi codi de l'evidència, denominació, setmana de realització i/o lliurament, pes en percentatge, format de presentació (oral, escrit o ambdues), autoria (individual, col·lectiva o ambdues), via de presentació (presencial, virtual o ambdues). En funció del calendari de les sessions dels grups de pràctiques, pot variar la setmana de lliurament del cas pràctic. Per aquest motiu, apareixen dues possibles setmanes de lliurament pels casos pràctics 2 i 3.

Codi	Denominació	Setmana	Pes	Format	Autoria	Via Presentació
------	-------------	---------	-----	--------	---------	-----------------

Ev0	Participació a Classe	1-17	5%	Autoregistre		Individual	Virtual
Ev1a	CAS PRÀCTIC 1	9	10%	Ambdós	Col·lectiva	Virtual	
Ev1b	Aportació fòrum CAS PRÀCTIC 1	1-3	2,5%	Escrit		Individual	Virtual
Ev2a	CAS PRÀCTIC 2	9	10%	Ambdós		Col·lectiva	Virtual
Ev2b	Aportació fòrum CAS PRÀCTIC 2	3-9	2,5%	Escrit		Individual	Virtual
Ev3a	CAS PRÀCTIC 3	12 o 13	10%	Ambdós		Col·lectiva	Virtual
Ev3b	Aportació fòrum CAS PRÀCTIC 3	9-13	2,5%	Escrit		Individual	Virtual
Ev4a	CAS PRÀCTIC 4	16	10%	Ambdós		Col·lectiva	Virtual
Ev4b	Aportació fòrum CAS PRÀCTIC 4	13-16	2,5%	Escrit		Individual	Virtual
Ev5	PROVA TIPUS TEST	1r període avaluatiu	10%	Escrit		Individual	Virtual
Ev6	PROVA TIPUS TEST	2on període avaluatiu	35%	Escrit		Individual	Presencial c Virtual

Nota: El treball en equip és una competència que es treballa en l'assignatura. Per aquest motiu, els grups de treball es creen aleatòriament a l'inici del curs i varien cada dues evidències (Ev1a-Ev2a, Ev3a-Ev4a). Es permet el canvi de grup en ocasions puntuals i justificades.

EL LLIURAMENT DE LA TRADUCCIÓ DE LES PROVES D'AVALUACIÓ PRESENCIALS ES REALITZARÀ SI ES COMPLEIXEN ELS REQUERIMENTS ESTABLERTS EN L'ARTICLE 263 I ES REALITZA LA SEVA SOL·LICITUD LA SETMANA 4 TELEMÀTICAMENT (E-FORMULARI) (més informació al web de la Facultat).

Retorn

Tipus de Retorn	EV	SETMANA
Escrit	Ev1, Ev2, Ev3, Ev4	5,11, 15, 18
Eina digital	EV0, Ev5, Ev6	17 (Ev0), 10 (Ev5), 20 (Ev6)
A l'aula	Ev1, Ev2, Ev3, Ev4	4,10,14,16

Avaluació única

L'AVALUACIÓ ÚNICA ES SOL·LICITA TELEMÀTICAMENT (E-FORMULARI) EN EL PERÍODE ESPECÍFIC (més informació al web de la Facultat)

L'avaluació única es realitzarà en el mateix dia i lloc que la prova del segon període avaluatiu de l'assignatura. S'avaluaran tots els continguts de l'assignatura en condicions similars de format i autoria, si es pot (individual o col·lectiva) per a cadascuna de les evidències. Per a les evidències 1, 2 i 3, 4, vinculades a casos pràctics, es lliuraran i/o presentaran en grupso individualment (a determinar) els treballs que es demanen, amb una pregunta individual escrita afegida per a cadascuna, per verificar l'aprenentatge individual assolit i una reflexió sobre els continguts dels fòrums de cada cas pràctic. L'evidència 2, d'avaluació de competències orals, es realitzarà en format grupal/individual (a determinar). L'evidència 5 i 6 seran les mateixes per a tot l'alumnat.

TAULA D'ACTIVITATS D'AVALUACIÓ ÚNICA

Nom i descripció de l'evidència	Pes	Durada en hores (de l'acte presencial)	Data realització / lliurament
Ev1a Lliurament d'informe escrit grupal/individual (a determinar) CAS PRÀCTIC 1 + pregunta individual sobre el cas	10%	Pregunta individual escrita CAS PRÀCTIC 1, 15 minuts	Segon període avaluatiu
Ev1b: Lliurament de full escrit sobre les valoracions al fòrum del CAS PRÀCTIC 1.	2,5%		

Ev2a: Presentació oral grupal/individual (a determinar) CAS PRÀCTIC 2 + pregunta individual sobre el cas.	10%	Pregunta individual escrita CAS PRÀCTIC 2, 15 minuts
Ev2b: Lliurament de full escrit sobre les valoracions al fòrum del CAS PRÀCTIC 2.	2,5%	
Ev3a: Lliurament grupal/individual (a determinar) d'informe CAS PRÀCTIC 3 + pregunta individual sobre el cas	10%	Pregunta individual escrita CAS PRÀCTIC 2, 15 minuts
Ev3b: Lliurament de full escrit sobre les valoracions al fòrum del CAS PRÀCTIC 3.	2,5%	
Ev4a: Lliurament grupal/individual (a determinar) d'informe CAS PRÀCTIC 4 + pregunta individual sobre el cas	10%	Pregunta individual escrita CAS PRÀCTIC 4, 15 minuts
Ev4b: Lliurament de full escrit sobre les valoracions al fòrum del CAS PRÀCTIC 4.	2,5%	
Ev5: Prova tipus test individual	10%	PROVA escrita TIPUS TEST (Ev5), 1 hora.
Ev6: Prova tipus test individual	40%	PROVA escrita TIPUS TEST (Ev6), 1 hora.

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que al de l'avaluació continuada.

Ús de la intel·ligència artificial

A l'assignatura de "Psicologia Social del Món Contemporani" assumim que fareu ús d'eines d'Intel·ligència Artificial (IA) com a part del vostre procés d'aprenentatge i en l'elaboració dels treballs. Vivim en un món en constant transformació, i la IA és una tecnologia que ja està redefinint molts àmbits de la nostra societat, incloent-hi el professional i l'acadèmic. És fonamental que, com a futurs professionals, aprengueu a interactuar amb aquestes tecnologies de manera efectiva i ètica. La vostra formació universitària constitueix un moment ideal per familiaritzar-vos amb la IA, explorar les seves capacitats i entendre les seves limitacions. L'objectiu no és que la IA substitueixi el vostre pensament crític o la vostra reflexió, sinó que es converteixi en una eina que potenciï la vostra capacitat d'anàlisi i la vostra productivitat. No obstant això, és crucial que l'ús de la IA es faci amb transparència i responsabilitat. A més, haureu d'incloure una reflexió crítica sobre com la IA ha influït en el vostre procés i en el resultat final de l'activitat. La vostra contribució personal en l'anàlisi i la reflexió ha de ser sempre significativa. L'ús de la IA en aquesta assignatura és una oportunitat per preparar-vos per un futur on la competència digital, incloent-hi l'ús de la IA, serà una habilitat clau. Aproveiteu aquest espai per experimentar, aprendre i integrar aquestes tecnologies de manera responsable en la vostra formació.

Enllaç a les pautes d'avaluació de la facultat:

<https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Bibliografía

- Amigot Leache, Patricia. 2022. «Género, poder y violencia. Un enfoque intersubjetivo». *Política y Sociedad* 59(1):e72354. doi:[10.5209/poso.72354](https://doi.org/10.5209/poso.72354).
- Barrio, Julián, María José Franco Aguirre, i Daniela Suárez Zárate. 2021. «Psicología y neoliberalismo: gobierno de sí y de los otros». *Revista de Psicología: (Universidad de Antioquía)* 13(2):1-24.
- Bhatia, Sunil, i Kumar Ravi Priya. 2021. «Coloniality and Psychology: From Silencing to Re-Centering Marginalized Voices in Postcolonial Times». *Review of General Psychology* 25(4):422-36. doi:[10.1177/10892680211046507](https://doi.org/10.1177/10892680211046507).
- Bogaert, Anthony F., i Malvina N. Skorska. 2020. «A Short Review of Biological Research on the Development of Sexual Orientation». *Hormones and Behavior* 119:104659. doi:[10.1016/j.yhbeh.2019.104659](https://doi.org/10.1016/j.yhbeh.2019.104659).
- Caponi, Sandra. 2022. «Gestión psicofarmacológica de la feminidad: Antipsicóticos para mujeres insumisas». *Resistances. Journal of the Philosophy of History* 3(6):e21094. doi:[10.46652/resistances.v3i6.94](https://doi.org/10.46652/resistances.v3i6.94).
- Caponi, Sandra, Jesús ez Martínez Sevilla, i Leticia Hummel do Amaral. 2023. «El sesgo de género en el discurso y en las intervenciones psiquiátricas». *Revista Estudos Feministas* 31(1):e93055. doi:[10.1590/1806-9584-2023v31n193055](https://doi.org/10.1590/1806-9584-2023v31n193055).
- Carmona Gallego, Diego. 2019. «La resignificación de la noción de cuidado desde los feminismos de los años 60 y 70». *En-claves del pensamiento* 13 (25):104-27.
- Carrasco, Cristina; Borderías, Cristina y Torns, Teresa. 2011. «Introducción. El trabajo de cuidados: antecedentes históricos y debates actuales». P. 97-126 en *El trabajo de cuidados. Historia, teoría y políticas*. Catarata.
- Carrasquer Oto, Pilar. 2020. «El redescubrimiento del trabajo de cuidados. Algunas reflexiones desde la sociología». en *Feminismos y sindicatos en Iberoamérica*. CLACSO.
- Castillejo, Laura Albet. 2023. «El dispositivo fitness en el salutismo posfeminista: discursos de empoderamiento femenino a través del disciplinamiento corporal». *Astrolabio. Nueva Época* (31):4-4. doi:[10.55441/1668.7515.n31.38954](https://doi.org/10.55441/1668.7515.n31.38954).
- Ciccía; Rossella; Sainsbury, Diane, i and Diane Sainsbur. 2018. «Gendering welfare state analysis: Tensions between care and paid work». *European Journal of Politics and Gender* 1 (2):93-109.
- Climent, María Teresa, i Marta Carmona, ed. 2018. *Transpsiquiatría. Abordajes Queer en Salud Mental*. Madrid: Asociación Española de Neuropsiquiatría.
- Crespo, Eduardo; fernández Villanueva, Concepción; Devillard, Mª José. 2024. «La economía plateada: un dispositivo productor de subjetividad y prácticas neoliberales». *Dossieres EsF* 53:22-31.
- Daly, Mary; Lewis, Jane. 2000. «The concept of social care and the analysis of contemporary welfare states. British Journal of Sociology». *British Journal of Sociology* 51:281-98.
- Donovan, Brian, i Ross H. Nehm. 2020. «Genetics and Identity». *Science & Education* 29(6):1451-58. doi:[10.1007/s11191-020-00180-0](https://doi.org/10.1007/s11191-020-00180-0).
- Durán heras, María Ángeles. 2018. *La riqueza invisible del cuidado*. Universitat de València.
- Esping-Andersen, Gosta. 1993. *Los tres mundos del estado del bienestar*. Alfons El Magnànim, IVEI.

- Ezquerro, Sandra; De Eguia Huerta, Maria. 2020. «¿Redistribución de los cuidados? El papel de la familia, el mercado y las políticas públicas en Catalunya». *Política y Sociedad* 57 (3):769-95.
- Ezquerro, Sandra; Pla, Margarida; Cantillo, Manoli. 2016. «Resistencias y retos ante la desfamiliarización del cuidado de las personas mayores». P. 201-27 en *Edades en transición. Envejecer en el siglo XXI Edades, condiciones de vida, participación e incorporación tecnológica en el cambio de época*. Planeta.
- Fernández Villanueva, Concepción; Artiaga Leiras, Alba; Dávila de León, Mª Celeste. 2013. «Cuidados, género y transformación de identidades». *Cuadernos de Relaciones Laborales* 31, 1:57-89.
- García Dauder, S. 2020. «La teoría crítica feminista como correctivo epistémico en psicología». *Atlánticas. Revista Internacional de Estudios Feministas* 4(1):117-50. doi:[10.17979/arief.2019.4.1.4843](https://doi.org/10.17979/arief.2019.4.1.4843).
- García Selgas, Fernando; Martín Palomo, María Teresa. 2021. «Repensar los cuidados: de las prácticas a la ontopolítica». *RIS, Revista Internacional de Sociología* 79 (3). doi:[/doi.org/10.3989/ris.2021.79.3.20.68](https://doi.org/10.3989/ris.2021.79.3.20.68).
- Gorricho Miguel, Domingo, i José Carlos Loredó Narcandi. 2023. «Una aproximación al giro psicológico del penitenciarismo español contemporáneo: el programa de intervención para agresores de violencia de género en medidas alternativas». *Revista de historia de la psicología* 44(3):2-10.
- Guzmán Martínez, Grecia, Margot Pujal I Llombart, Enrico Mora Malo, i Dau García Dauder. 2021. «Antecedentes feministas de los grupos de apoyo mutuo en el movimiento loco: un análisis histórico-crítico». *Salud Colectiva* 17:e3274. doi:[10.18294/sc.2021.3274](https://doi.org/10.18294/sc.2021.3274).
- Hirschfeld, Arlie Russell. 2001. «Las cadenas mundiales de afecto y asistencia y la plusvalía emocional». en *En el límite: la vida en el capitalismo global*. Tusquets.
- Iturbide, Rut, Patricia Amigot, i Susana Covas. 2021. *Experiencias de mujeres en procesos de separación y divorcio. Un estudio cualitativo sobre dinámicas de poder masculino y violencias naturalizadas*. Gobierno de Navarra / Instituto Navarro para la Igualdad.
- Legarreta Iza, Matxalen. 2017. «Notas sobre la crisis de cuidados: distribución social, moralización del tiempo y reciprocidad del tiempo donado en el ámbito doméstico-familiar». *Arbor. Ciencia, pensamiento y cultura* 193. doi:<https://doi.org/10.3989/arbor.2017.784n2004>.
- Medina Cárdenas, Omar. 2019. «El gobierno de la felicidad. Análisis de los discursos de autoayuda de la Psicología Positiva». *Quaderns de psicologia. International journal of psychology* 21(1):e1481-e1481. doi:[10.5565/rev/apsicologia.1481](https://doi.org/10.5565/rev/apsicologia.1481).
- Molinier, Pascale; Legarreta, Matxalen. 2016. «Subjetividad y materialidad del cuidado: ética, trabajo y proyecto político». *Papeles del CEIC* 2016/1.
- Moro Abadía, Oscar. 2003. «¿Qué es un dispositivo?» *Empiria. Revista de metodología de ciencias sociales* 0(6):29. doi:[10.5944/empiria.6.2003.933](https://doi.org/10.5944/empiria.6.2003.933).
- Musolino, Evanya A., Brian P. O'Connor, i Jan D. Cioe. 2022. «Bigger isn't always better: an exploration of social perception bias against high levels of muscularity in women». *The Journal of Social Psychology* 162(5):523-39. doi:[10.1080/00224545.2021.1927943](https://doi.org/10.1080/00224545.2021.1927943).
- Nuzzo, James L. 2023. «Narrative Review of Sex Differences in Muscle Strength, Endurance, Activation, Size, Fiber Type, and Strength Training Participation Rates, Preferences, Motivations, Injuries, and Neuromuscular Adaptations». *The Journal of Strength & Conditioning Research* 37(2):494. doi:[10.1519/JSC.0000000000004329](https://doi.org/10.1519/JSC.0000000000004329).
- Ocampo Alvarado, Juan Carlos. 2019. «Sobre lo "neuro" en la neuroeducación: de la psicologización a la neurologización de la escuela». *Sophía* (26):141-69. doi:[10.17163/soph.n26.2019.04](https://doi.org/10.17163/soph.n26.2019.04).

- Paiva, Vera. 2018. «La dimensión psicosocial del cuidado». P. 65-110 en *Prevención, promoción y cuidado: enfoques de vulnerabilidad y derechos humanos*. Teseopress.
- Pavón-Cuéllar, David. 2019. *Psicología crítica: Definición, antecedentes, historia y actualidad*. Universidad Michoacana de San Nicolás de Hidalgo.
- Pérez Orozco, Amaia. 2014. «Del trabajo doméstico al trabajo de cuidados». P. 49-74 en *Con voz propia: la economía feminista como apuesta teórica y política*. Viento Sur.
- Pérez Pérez, Beatriz, Margot Pujal I Llombart, i Enrico Mora. 2022. «Los derechos humanos y el poder psiquiátrico en disputa: ¿Hacia una radicalización de la democracia?» *Direito e Práxis* 1-33. doi: [10.1590/2179-8966/2022/65459e](https://doi.org/10.1590/2179-8966/2022/65459e).
- Pesta, Bryan J., Emil O. W. Kirkegaard, Jan te Nijenhuis, Jordan Lasker, i John G. R. Fuerst. 2020. «Racial and Ethnic Group Differences in the Heritability of Intelligence: A Systematic Review and Meta-Analysis». *Intelligence* 78:101408. doi: [10.1016/j.intell.2019.101408](https://doi.org/10.1016/j.intell.2019.101408).
- Pie Balaguer, Asun. 2019. *La insurrección de la vulnerabilidad. Para una pedagogía de los cuidados y la resistencia*. Edicions de la Universitat de Barcelona.
- Porras Velásquez, Néstor Raúl. 2017. «Relaciones de poder y subjetividades laborales: una reflexión desde la perspectiva de Foucault». *Revista Iberoamericana de Psicología: Ciencia y Tecnología* 10(1):93-101.
- Pujal I Llombart, Margot, Marina Calatayud, i Patricia Amigot. 2020. «Subjetividad, desigualdad social y malestares de género: una relectura del DSM-V». *Revista Internacional de Sociología* 78(2):155. doi: [10.3989/ris.2020.78.2.18.113](https://doi.org/10.3989/ris.2020.78.2.18.113).
- Rey, Rodolfo A. 2022. «Are We Prepared to Abandon the Idea of Sex Binarism? A Biomedical Perspective». *Biomedicine Hub* 7(1):48-54. doi: [10.1159/000522409](https://doi.org/10.1159/000522409).
- Ritz, Stacey A., i Lorraine Greaves. 2022. «Transcending the Male-Female Binary in Biomedical Research: Constellations, Heterogeneity, and Mechanism When Considering Sex and Gender». *International Journal of Environmental Research and Public Health* 19(7):4083. doi: [10.3390/ijerph19074083](https://doi.org/10.3390/ijerph19074083).
- Rubio-González, Juan, i Douglas Véliz. 2020. «Fetichización del estatus científico de la psicología como velación de su componente ideológico y dispositivo socio-político». *Teoría y Crítica de la Psicología* 14:1-23.
- Salum, Javier Emanuel, Alicia Stolkner, i Agustina María Edna D'Agostino. 2021. «Consideraciones metodológicas para el estudio de los dispositivos en el campo de la salud mental». *Heterotopías* 4(7):1-22.
- Sánchez-Antonio, Juan Carlos. 2021. *El problema del sujeto en Michel Foucault: hacia una sociología crítica de la acción social*. Editorial Universidad del Rosario.
- Stefan, Angelika M., i Felix D. Schönbrodt. 2023. «Big little lies: a compendium and simulation of p-hacking strategies». *Royal Society Open Science* 10(2):220346. doi: [10.1098/rsos.220346](https://doi.org/10.1098/rsos.220346).
- Thomas, Carol. 1993. «De-constructing concepts of care». *Sociology* 27 (4):649-69.
- Thomas, Carol. 2019. «Times Change, but Things Remain the Same». *Disability and Society* 34 (7-8):1040-41.
- Torns, Teresa. 2012. «El trabajo de cuidados: un camino para repensar el bienestar». *Papeles de relaciones ecosociales y cambio global* 119:93-101.

- Vega Solís, Cristina. 2009. *Culturas del cuidado en transición: espacios, sujetos e imaginarios en una sociedad de migración*. Editorial UOC.
- Vega Solís, Cristina; Martínez Buján, Raquel. 2017. «Explorando el lugar de lo comunitario en los estudios de género sobre sostenibilidad, reproducción y cuidados». *Quaderns-e de l'Institut Català d'Antropologia* 22 (2):65-81.
- Velasco Arias, Sara. 2008. *Recomendaciones para la práctica del enfoque de género en programas de salud*. 978-84-691-4607-1. Madrid: Observatorio de Salud de la Mujer Dirección General de la Agencia de Calidad del Sistema Nacional de Salud Secretaría General de Sanidad Ministerio de Sanidad y Consumo.
- Verges Bosch, Núria. 2022. «Què està passant amb les cures a Catalunya? Reptes i possibilitats d'acció política en perspectiva feminista». *Eines per a l'esquerra nacional* 44:68-79.
- Zahid, Shanzay, Usha Kumari, i Aarash Khan. 2024. «The Dark Side of Social Media: The Emergence of Snapchat Dysmorphia Syndrome». *International Journal of Surgery: Global Health* 7(2):e0410. doi: [10.1097/GH9.0000000000000410](https://doi.org/10.1097/GH9.0000000000000410).

Programari

Aquesta assignatura fomenta l'ús de programari lliure per raons ètiques i polítiques. Recomanem a l'alumnat que utilitzi sistemes operatius lliures.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	111	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	112	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	113	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	114	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	211	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	212	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	213	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	214	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	311	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	312	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	313	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	314	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt

(SEM) Seminaris	411	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	412	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	413	Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	3	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt